

УКРАЇНА В ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ (УЗАГАЛЬНЕННЯ)

Причини та характер Першої світової війни

Причини

- Загострення протиріч між провідними державами світу внаслідок нерівномірності їх економічного та соціально-політичного розвитку.
- Загарбання нових територій, контроль над ринками збуту та джерелами сировини. Гонка озброєнь.
- Наявність двох ворогуючих блоків — Троїстого союзу (Німеччина, Австро-Угорщина, Італія) та Антанти (Велика Британія, Франція, Росія).
- Бажання урядів воюючих країн відвернути увагу народів від внутрішніх проблем

Характер

Загарбницький, несправедливий для всіх воюючих сторін

Воєнні дії та території України

10 серпня —
13 вересня
1914 р.

Галицька битва — одна з найбільших битв Першої світової війни, у результаті якої російські війська оволоділи *Східною Галичиною, Північною Буковиною* та вийшли до карпатських перевалів

Березень
1915 р.

Захоплення російськими військами австрійської фортеці *Перемишль*

Травень
1915 р.

Горлицький прорив — наступальна операція німецько-австрійських військ, результатом якої став загальний відступ російських військ, який тривав до жовтня і зупинився на лінії *Кам'янець-Подільський—Тернопіль—Кременець—Дубно* (росіяни втратили *Північну Буковину, Східну Галичину, Підляшшя, Холмщину, Берестейщину* та *Західну Волинь*)

Червень
1916 р.

Брусиловський прорив — наступальна операція російських військ Південно-Західного фронту під командуванням генерала О. Брусилова, у результаті якої Південно-Західний фронт завдав поразки австро-угорській армії (фронти при цьому просунулися від 80 до 120 км углиб території супротивника); війська О. Брусилова зайняли майже всю *Волинь, Буковину* і частину *Галичини*

Червень
1917 р.

Новий наступ російських військ на львівському напрямку, організований Тимчасовим урядом, який закінчився провалом; Росія втратила Галичину та Буковину. Після цієї події війна набула *позиційного характеру*

Створення Галицько-Буковинського генерал-губернаторства

Кінець
1914 р.

Утворення російським урядом на захоплених територіях *Галицько-Буковинського генерал-губернаторства* на чолі з графом Г. Бобринським

Політика російського уряду на захоплених територіях

- Знищення будь-яких національних особливостей українського населення.
- Насильницька русифікація (впровадження російської мови, законів тощо).
- Свідоме знищення українських гімназій, газет і журналів, книгарень, видавництв, бібліотек тощо. Закриття «Просвіт».
- Заборона діяльності українських політичних партій, спортивних та молодіжних організацій.
- Репресії проти українських політичних та громадських діячів.
- Переслідування греко-католицької церкви (депортація сотень священників греко-католицької церкви, у тому числі й митрополита А. Шептицького у глиб Російської імперії)

Українські національні формування в роки Першої світової війни

Серпень 1914 р.	Створення з ініціативи ГУР у м. Стрий легіону Українських січових стрільців (УСС) — українського військового формування в складі австро-угорської армії, що діяло в роки Першої світової війни на російському фронті й розглядалося як зародок майбутньої національної армії (загальна кількість 2,5 тис. осіб)
Основа	Активісти молодіжних організацій «Січ», «Сокіл», «Пласт»
Керівництво	Перший командир: М. Галущинський. Видатні старшини — М. Баран, Г. Коссак, Т. Рожанківський та ін.

Бойовий шлях легіону УСС

Вересень 1914 р.	Бойове хрещення на <i>Ужоцькому</i> та <i>Верецькому</i> перевалах у Карпатах
Весна 1915 р.	Битва на горі <i>Маківка</i> . Значні втрати легіону
28 серпня — 2 вересня 1915 р.	Бої у межиріччі <i>Серету</i> і <i>Стріпи</i>
Грудень 1915 р.	Переформування куренів УСС у полк
17 вересня 1916 р.	Поразки стрільців у битві під <i>Потуторами</i> ; розформування полку і створення на його основі двох куренів — бойового і резервного
Вересень 1916 р.	Розгром УСС під <i>Бережанами</i> (гора <i>Лисоня</i>)
Вересень 1916 — лютий 1917 р.	Переформування, поповнення підрозділів стрільців
Липень 1917 р.	Битва під <i>Конюхами</i>

Результати та наслідки Першої світової війни

- Демографічні втрати (понад 500 тис. осіб); братовбивча війна.
- Занепад промисловості, сільського господарства; зубожіння населення.
- Послаблення Російської та Австро-Угорської імперій, що стало каталізатором майбутніх революційних подій в Україні.
- Зростання національної свідомості; висування ідей створення незалежної української держави